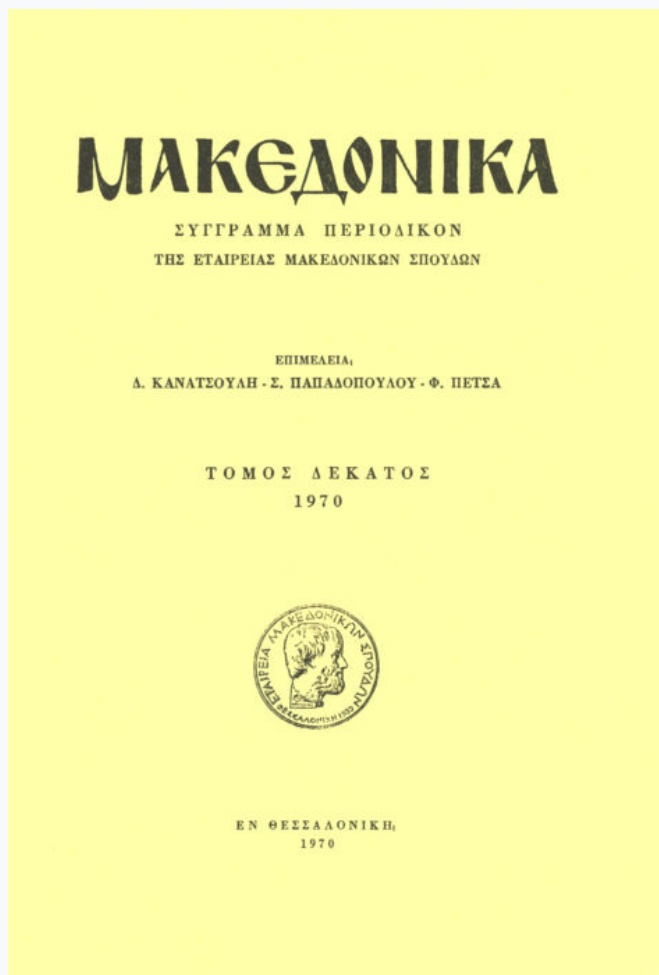

Μακεδονικά

Τόμ. 10, Αρ. 1 (1970)

Χρυσ. Μαυροπούλου-Τσιούμη, Ο Άγιος Νικόλαος ο ορφανός

Θωμάς Μ. Προβατάκης

doi: [10.12681/makedonika.810](https://doi.org/10.12681/makedonika.810)

Copyright © 2014, Θωμάς Μ. Προβατάκης

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Προβατάκης Θ. Μ. (2015). Χρυσ. Μαυροπούλου-Τσιούμη, Ο Άγιος Νικόλαος ο ορφανός. *Μακεδονικά*, 10(1), 321. <https://doi.org/10.12681/makedonika.810>

Χ ρ υ σ. Μ α υ ρ ο π ο ύ λ ο υ - Τ σ ι ο ύ μ η, 'Ο Άγιος Νικόλαος ό 'Ορφανός (Ίδρυμα Μελετών Χερσονήσου του Αίμου, άριθ. 118), Θεσσαλονίκη 1970, σελ. 48+32 πίνακες άσπ.-μαυρ.+VIII πίν. έγχρωμοι.

Τήν τρίτην θέσιν εις την υπό του Ίδρύματος Μελετών Χερσονήσου του Αίμου αναληφθείσαν σειράν εκδόσεων οδηγών μνημείων της Μακεδονίας κατέχει τό υπό την εποπτεία του καθηγητού του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Στυλ. Πελεκανίδη τελευταίως ιδόν τό φώς βιβλίον της φιλολόγου - αρχαιολόγου κ. Χ. Μαυροπούλου - Τσιούμη. Εις τό προτασσόμενον εισαγωγικόν σημείωμα γίνεται λόγος διά την τοπογραφίαν και την όνομασίαν του ναού (σ. 7-8), την χρονολογίαν της ιδρύσεώς του, την αρχιτεκτονικήν και την τοιχοδομίαν αυτού (σ. 9-10), ως και την γλυπτικήν αυτού (σ. 10-12). Άκολουθώς, άφου παρεμβληθού η κάτωψις και ή τομή του ναυδρίου, ή συγγρ. περιγράφει τόν ζωγραφικόν διάκοσμον αυτού (σ. 12-44), τόν όποιον αναλύει διεξοδικώς ως άποτελούντα τό άξιολογώτερον άντικείμενον της τέχνης του. Κατ' άρχήν αναφέρεται δι' όλίγων εις την διάταξιν, την σύνθεσιν, την τεχνικήν και την τεχντροπίαν τών τοιχογραφιών του ναού. Άκολουθως περιγράφει τό σύνολον τών παραστάσεων μέ την ακόλουθον σειράν: «Τοιχογραφίες α) του ναού (σ. 15-30), β) του νοτίου κλίτους (σ. 30-35), γ) του βορείου κλίτους (σ. 35-37), δ) του νότιου άκρου και ε) μεμονωμένοι άγιοι. Συνολικώς εξετάζει πενήκοντα σχεδόν σύνολα συνθέσεων ή παραστάσεων. Μετά την εξέτασιν ταύτην ακολουθεί ό πίναξ εικόνων και έπονται 32 πίνακες άσπροι-μαυροι και όκτώ έγχρωμοι εις τό τέλος (οί τελευταίοι ούτοι μέ διαφορετικήν από την άριθμήσιν των σειράν κατά βιβλιοδετικόν σφάλμα), οι όποιοι εις τονόχον τας πλείστας τών εξηγηθεισών ήδη παραστάσεων.

Γενικά χαρακτηριστικά της όλης έργασίας της Χ. Μαυροπούλου - Τσιούμη είναι ή καθ' όρισμένην τάξιν περιγραφή τών τοιχογραφιών, ή απλότης αλλά και ή ζωνρότης της έκφράσεως, ή παρατηρητικότητα αυτής, ή γενική άλλ' ώλοκληρωμένη έρευνα του υπό εξέτασιν μνημείου και ή άρίστη έκδοτικώς εμφάνισις του βιβλίου της.

Βεβαίως από τοιαύτας έργασίας δέν πρέπει νά έχη κανείς έπιστημονικάς απαιτήσεις. Περιορίζονται συνήθως εις μίαν απλήν περιγραφήν χωρίς νά προβαίνουν εις τεχντροπικάς αναλύσεις και συγκρίσεις, εις προβληματισμούς και συζητήσεις, εις νέας άπόψεις και συμπεράσματα. Άλλως θά ήσαν κατά πολύ ίσως ακατάληπτα διά τό ευρύ κοινόν, διά τό όποιον και προορίζεται τό μικρόν τουτό βιβλίον.

Όμως ή άποφυγή δευτερευόντων, έστω, έρμηνευτικών σφαλμάτων τών τοιχογραφιών, μικραί τινες παραλήψεις, δυνάμεναι νά δημιουργήσουν κενά εις τόν απλόον άναγνώστην, πειστική κατατόπισις και άκριβολογία ακόμη και εις την λεπτομέρειαν είναι, νομίζομεν, άπαραίτητα και εις τά βιβλία του είδους αυτού. Ούτω π.χ. εις την σ. 8 δέν αναφέρεται ό λόγος, διά τόν όποιον ό ναός δέν έγινε ποτέ τζαμί, εις την σ. 21 ή «γεροντική μεγαλόπρεπη μορφή... και ή νεανική πού στέκονται πίσω από τό Χριστό» δέν είναι παρά ό Πέτρος και ό Ίωάννης, περί τών όποίων καλόν θά ήτο νά αναφερθούν τά όνόματα, εις την σ. 27 σημειώνεται ότι οι μαθηταί κάθονται εις ήμικυκλικήν τράπεζαν, ένφ τό όρθόν είναι ότι κάθονται γύρωθεν έλλειψοειδούς τραπέζης και εις την σ. 32 ένθα περιγράφεται ή Σαμαρείτις ουδόλως γίνεται λόγος διά την χειρονομία της, ή όποία χαρακτηρίζει την μετά του Ίησου συνομιλίαν της. Γενικώς πάντως τό βιβλίον τουτό εξεπλήρωσε, νομίζομεν, άρκούντως τόν σκοπόν, διά τόν όποιον εξεδόθη.

ΘΩΜΑΣ Μ. ΠΡΟΒΑΤΑΚΗΣ